

Asia: VN/21121/2024

Kysely EU:n verkkolähetysdirektiivin (2019/789) kansallisen täytäntöönpanon vaikutuksista eri toimijoiden näkökulmasta

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko 25 h §:n muutos selkeyttänyt alkuperäistä lähettämistä ja edelleen lähettämistä koskevan sääntelyn soveltamista ja onko lainmuutoksilla (25 h § ja 25 m §) ollut vaikutusta omaan toimintaan tai edustamienne tahojen toimintaan?

Kyllä. Jos kyllä, minkälaisia vaikutuksia, ja miten lainmuutokset on otettu huomioon omassa toiminnassanne tai edustamienne tahojen toiminnassa?

Voitte kirjoittaa perustelunne alla olevaan tekstikenttään.

25h §:n muutos ei ole selkeyttänyt tilannetta ja lainmuutoksella on ollut haitallista vaikutusta toimintaamme.

1) TekOikL 25 h §:n muutos on vaikeuttanut Sanoman tarvitsemisen esitysoikeuksien hankintatoimintaa, ja

2) TekOikL 25 h §:n muutos korotti jo ennen lakimuutosta vallinnutta Sanoman kohtaamaa riskitasoa, kun se entisestään lisäsi oikeudellista epävarmuutta.

Edellisen tekijänoikeuslain uudistuksen yhteydessä tehty muutos 25 h §:ään ei selkeyttänyt tilannetta Liikenne ja viestintävaliokunnan lausunnon edellyttämällä ja kannattamalla tavalla. Oikeudellinen epäselvyys aiheuttaa ylimääräistä työtä sisältöhankinnan sopimusneuvotteluissa ja tekee sopimuksista työläämpiä laatia ja ylläpitää, mikä aiheuttaa toimialalle tarpeettomia transaktiokustannuksia. Lainsäätäjä ei ole onnistunut tehtävässään luoda selkeä ja oikeusvarma sääntely-ympäristö tv-toiminnalle.

Alkuperäistä lähettämistä koskevan 25 f §:n ja edelleen lähettämistä koskevan 25 h §:n tulisi olla selkeitä ja tarkkarajaisia. Lain on luotava oikeusvarmuutta kaikille toimijoille ja turvatta kuluttajille

mahdollisuus vastaanottaa kotimaisia televisiokanavia yhtäläisen ehdoin jakelutavasta riippumatta, sekä huomioida eri osapuolten perusoikeuksien toteutumisen, mukaan lukien tekijänoikeuksien käyttäjien.

25 h §:n juuret ovat aiemmassa satcab-direktiivissä, jossa linjattiin menettelystä saattaa jäsenvaltion A alueella toimivan televisiokanavan lähetykset saataville myös rajat ylittäen jäsenvaltion B alueelle, niissä tilanteissa, jossa kyseinen televisiokanava ei ollut hankkinut ohjelmistolleen kaikkia tarvittava esitysoikeuksia jäsenvaltion B alueelle. Tällä tavoiteltiin EU:ssa yhtenäistä kulttuurialuetta.

Alkuperäinen satcab-direktiivi oli nimensä mukaisesti sidottu kahteen teknologiaan; satelliitista -> kaapeli-tv-verkkoihin. Verkkolähetykdirektiivin oli tarkoitus poistaa teknologiariippuvuudet, mutta ei muilta osin muuttaa alkuperäisen lähettämisen tulkintaa tai oikeudellista asemaa.

Verkkolähetykdirektiivi koskee vain rajat ylittävää toimintaa, ja sen tarkoitus on vain täydentää suoraan sopimista tekijöiden ja lähettäjäyhtiöiden välillä niissä tilanteissa, joissa lähettäjäyhtiö ei ole hankkinut tarvittavia oikeuksia toisen jäsenvaltion alueelle. Edelleen lähettämisen konstruktion ei ole koskaan tarkoitus syrjäyttää suoraan sopimista ja alkuperäistä lähettämistä.

Epäselvä sääntely lisää oikeusepävarmuutta ja kaventaa televisiokanavien ja jakelijoiden mahdollisuuksia tehdä pitkäjänteisiä investointeja sisältöihin ja infrastruktuuriin. Se vähentää uusia sisältöinvestointeja ja köyhdyttää kotimaista AV-kulttuuria. Katsojien ja kuluttajien vallinnat supistuvat. Toimijoille oikeudellinen epävarmuus lisää pitkäkestoisten ja kalliiden oikeudenkäyntien riskiä ja vähentää kehityspanostuksia ja investointeja.

25 h § on osa tekijänoikeuslain 2. lukua, joka sisältää tekijän omien oikeuksien hyödyntämisen rajoitukset. Tekijänoikeusjärjestöjen esittämä vaatimus ja tulkinta lain 25h §:stä tarkoittaisi, että tekijältä evättäisiin oma oikeus itse suoraan sopia oikeuksien vaihdannasta ja siitä saatavista korvauksista. Tulkinta tarkoittaisi olennaista muutosta markkinoiden toimivuuteen ja tekijöiden välisen kilpailun olennaista kaventumista, sillä tekijänoikeusjärjestön kautta tekijöille maksettavat korvaukset eivät huomioisi esimerkiksi näyttelijän kokemusta tai vastaavia asioita. Siirtymää voisi kuvata tekijänoikeusjärjestöjen hallinnoimaan suunnitelmatalouteen, eli komentotalouteen siirtymisellä.

Tämä ei ole missään vaiheessa ollut verkkolähetykdirektiivin päämäärä eikä edes sen sallimissa rajoissa.

Radio- ja televisiolähetysten edelleen lähettäminen

Radio- tai televisiolähetykseen sisältyvän teoksen saa lähetystä muuttamatta sopimuslisenssin nojalla, siten kuin 26 §:ssä säädetään, lähettää edelleen yleisön vastaanotettavaksi samanaikaisesti alkuperäisen lähetysten kanssa. Sillä tavalla, jolla edelleenlähetysten toteuttava osapuoli saa ohjelmasignaalin lähetystoimintaa harjoittavalta organisaatiolta edelleenlähettämistä varten, ei ole merkitystä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta lähetykseen sisältyvän teoksen edelleen lähettämiseen, jos sen tekijä on luovuttanut oikeuden sen edelleen lähettämiseen sille lähettäjäyritykselle, jonka lähetystä edelleenlähettäminen koskee.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua edelleen lähettämistä ja 2 momentissa tarkoitettujen teosten edelleen lähettämistä koskevat luvat on myönnettävä samanaikaisesti.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan alkuperäiseen radio- tai televisiolähetykseen riippumatta siitä, mistä valtiosta lähetys on peräisin.

Kotimaisten televisiokanavien osalta 25 h §:n 1. momentti ei ole velvoittava – se on mahdollistava. Se ei velvoita hankkimaan ja korvaamaan lähetystistä niiden edelleen lähettämisenä. Sen sijaan se antaa kaikille Suomessa välitettävälle televisionavalle yhtäläisen oikeuden olla hankkimatta ns. alkuperäisen lähettämisen oikeuksia ja turvautua yksinomaan edelleen lähettämiseen.

Tämä yllä kuvattu oikeudellinen tilaa tulisi kuvata selkeästi ja tarkasti lainkohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa valiokunnan kuvaamalla tavalla.

Liikenne- ja viestintävaliokunta toteaa lausunnossa (LiVL 41/2022 vp) seuraava: ”Lähetysten katsotaan tapahtuvan edelleen lähettäjän toimesta, kun edelleen lähettäjä tarjoaa pääsyn lähetykseen uudelle yleisölle omaan lukuunsa. Näin ollen esimerkiksi alkuperäisen lähetysten teknisenä kokoonpanijana tai lähettäjäyrityksen alihankkijana toimivaa yritystä ei pidetä edelleen lähettäjänä.”

”Valiokunnan näkemyksen mukaan hallituksen esityksen korostaman teknologianeutraliteetin mukaista olisi pitää kaikkea samanaikaista eri verkoissa tapahtuvaa yleisölle välittämistä alkuperäisenä lähettämisenä teknologiasta riippumatta.”

Yhdymme LiV:n kantaan, että lain 25 h §:stä tulisi poistaa sen 4. momentti Oikeudellista epävarmuutta lisää myös voimassa olevan lain 25 m § säännökset radio- ja tv-ohjelmien suorasta siirrosta, jonka ei Sanoman käsityksen mukaan verkkolähetysdirektiivin mukaisesti tulisi vaikuttaa lain 25 h §:n tai edelleenlähettämiskonseptin tulkintaan, mutta joka käytännössä sotkee epäselvää oikeustilaa entisestään.

Sanoma pitää ongelmallisena, että TV-liiketoimintaan on kohdistunut vuosia oikeudellinen epävarmuus, ja mahdollinen 25h:n muuttuva tulkinta vaikuttaisi takautuvasti tällä hetkellä vakiintuneeseen ja toimivaan markkinaan ja maksettuihin korvauksiin. Lisäksi Sanoma haluaa tuoda esiin, että tekijänoikeusjärjestöjen väitteet siitä, että mahdollinen muuttunut tulkinta kohdistuisi teleoperaattoreihin, ei pidä käytännössä paikkaansa, sillä muuttunut tulkinta vaikuttaisi koko markkinaan sekä vakiintuneisiin sopimuskäytänteisiin. TV-lähetäjäyhtiö on osa kyseistä arvoketjua ja muuttuvalla sopimus- ja korvauslogiikalla olisi merkittävä negatiivinen vaikutus sen liiketoimintaan jo nykyisellään haastavassa digitalisoituvassa toimintaympäristössä.

2. Palveleeko nykyinen sääntely ohjelmien tuotantojen ja lähettämisen kokonaisuutta eri osapuolet huomioon ottaen?

Ei, perustele

Voitte kirjoittaa perustelunne alla olevaan tekstikenttään.

Ei palvele.

Epäselvä ja tulkinnanvaraimesi koettu sääntely vaikeuttaa kaikkien osapuolten toimintaa ja se vaarantaa sisältöjen saataville saattamisen.

Suomessa on vuosien saatossa muotoutunut runsas ja monipuolinen AV-markkina, jossa lähettäjäyritykset, eli televisiokanavat, sitoutuvat ennakkoon kattamaan kaikki tilaamiensa ohjelmien tuottamisesta aiheutuvat kustannukset. Korvaukset tekijöille ja tuottajille maksetaan pääsäännön mukaan heti tuotannon yhteydessä palkkana tai palkkiona. Oikeuksien vaihdannasta ja korvauksia sovitaan suoraan tekijöiden kanssa (ns. suora sopiminen). TV-kanavan näkökulmasta tuotantoyhtiölle maksetaan esitysoikeuksista. Tekijöillä on sopimuksen tekohetkellä tiedossa, mitä oikeuksia he luovuttavat ja esimerkiksi, että AV-teosta välitetään Suomen alueella. Sopimuksia ei lähtökohtaisesti koskaan ole rajattu lähetysteknologian perusteella, esimerkiksi pelkkiin antennilähetyksiin. Televisiokanaville siirtyneillä oikeuksilla kanavat voivat jakelutavasta riippumatta saattaa ohjelmat saataville kaikille Suomessa. Tämä on edellytys, jotta mainosmyynnillä voitaisiin kattaa ohjelmien tuottamisesta aiheutuvat kustannukset ja tilata uusia AV-sisältöjä.

Kopioston tulkinnan mukainen tietyistä teknisistä välitystavoista erikseen viivästettynä maksettava korvaus vähentäisi merkittävästi työn suoritushetkellä maksettavaa korvausta ja jättäisi tekijälle

epävarmuuden korvauksen suuruudesta. Kollektiivinen korvaaminen poistaisi markkinalta tekijöiden välisen kilpailun ja tuottaisi kaikille tekijöille saman korvauksen, riippumatta tekijän tunnettuudesta, kokemuksesta, osaamisesta tai sopivuudesta juuri siihen tehtävään tai rooliin.

Ohjelmatuotannon käynnistäminen, edellyttää, että siihen on olemassa sen kustannukset kattava rahoitus. Ohjelmatuotannoille ei olisi vaadittavaa ennakkorahoitusta, mikäli televisiokanavien jakelua Suomessa tulkittaisiin laajasti edelleen lähettämiseksi, josta korvattaisiin tekijöille tekijänoikeusjärjetön toimesta vasta ohjelman esittämiseen jälkeen.

Liikenne- ja viestintävaliokunta toteaa lausunnossa (LiVL 41/2022 vp) seuraava: ”Opetus- ja kulttuuriministeriöltä saadun selvityksen mukaan suora sopiminen on ensisijaista, myös hallituksen esityksen mukaisessa mallissa. Valiokunta pitää kuitenkin selvänä, että tämä peruslähtökohta ei tule selkeästi esille esityksestä sen pykälätasolta. Opetus- ja kulttuuriministeriöltä saadun selvityksen mukaan suora sopiminen on ensisijaista, myös hallituksen esityksen mukaisessa mallissa. Valiokunta pitää kuitenkin selvänä, että tämä peruslähtökohta ei tule selkeästi esille esityksestä sen pykälätasolta.”

a) Onko 25 h §:n muutos selkeyttänyt alkuperäistä lähettämistä ja edelleen lähettämistä koskevan sääntelyn soveltamista kaapeliyrytysten ja taloyhtiöiden toiminnassa?

Ei, perustele

Voitte kirjoittaa perustelunne alla olevaan tekstikenttään.

Ei ole selkeyttänyt.

Perustuslakivaliokunta on toistuvasti kiinnittänyt huomiota tekijänoikeuslain tulkinnan haasteellisuuteen. Perustuslakivaliokunta kritisoi lausunnossaan (PeVL 58 / 2022 vp) hallituksen esityksen valmistelua ja ulkopuolisen konsultin käyttämistä.

Oikeuskansleri on pitänyt ratkaisussaan (OKV/574/10/2022)2 konsultin käyttämistä jatkovalmistelussa ongelmallisena.

Talousvaliokunnan (TaVL 43/2022 vp) lausunnossa tuodaan myös esille valmistelun puutteet ja vaikutustenarvioinnin puutteellisuus.

Liikenne- ja viestintävaliokunta totesi lausunnossaan (LiVL 41/2022 vp), että:

”Asiantuntijakuulemisessa on esitetty vakava huoli siitä, että erityisesti hallituksen esitykseen sisältyvät verkkolähetysdirektiivin voimaan saattamiseksi säädettävät pykälät ja perustelut televisiokanavien jakelusta jäävät merkitykseltään epäselviksi.”

”Saadun selvityksen mukaan lainsäädännön uudistamisen keskiössä pitäisi olla se, ettei kotimaisen TV-toiminnan toimivuus ja nykytilanne vaarantuisi tekijänoikeuslain epävarman tulkinnan ja riskien vuoksi.”

” Käsillä olevissa esityksissä ehdotettavan sääntelyn myötä tekijänoikeuslainsäädäntö muodostuu saadun selvityksen mukaan entistä vaikeaselkoisemmaksi ja tulkinnanvaraiseksi sekä tuottaa entistä kiperämpiä ja monimutkaisempia tulkinta- ja soveltamiskysymyksiä.”

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 7/2005 vp) todennut;

” Tekijänoikeuslain vaikeaselkoisuus voi muodostua ongelmalliseksi perustuslain 8 §:ssä säädettyyn rikosoikeudelliseen laillisuusperiaatteeseen sisältyvän täsmällisyysvaatimuksen kannalta.”

PeVL 58/2022 vp: ”Perustuslakivaliokunta on jo 2000-luvun alussa todennut, että tekijänoikeuslaki on siihen eri syistä tehtyjen lukuisten osittaismuutosten seurauksena muodostunut varsin mutkikkaaksi ja vaikeaselkoiseksi (PeVL 7/2005 vp, s. 2/II). Nyt käsiteltävänä oleva lakiehdotuskaan ei ole omiaan lisäämään sääntelyn selkeyttä ja ymmärrettävyyttä. Valiokunta on pitänyt vaikeaselkoisuutta ongelmallisena, koska tekijänoikeuslainsäädäntö koskee lähes kaikkia ihmisiä (PeVL 7/2005 vp, s. 2/II). Tekijänoikeuslainsäädäntöön kohdistuu valiokunnan mielestä edelleen erityisiä selkeyden ja ymmärrettävyyden vaatimuksia, mikä tulisi ottaa huomioon sääntelyä valmisteltaessa.”

Talousvaliokunta on lausunnossaan edellyttänyt, tekijöillä ja oikeuksien käyttäjillä kuten tv-yhtiöillä tulee edelleenkin olla oikeus sopia ensisijaisesti suoraan keskenään oikeuksien käytöstä kaikissa jakeluteissa. Talousvaliokunta totesi lausunnossaan TaVL 43/2022 vp, että sopimusvapautta on mahdollista rajoittaa vain silloin, kun se on välttämätöntä.

Lisäksi, perustuslakivaliokunta on yksiselitteisesti todennut, että samasta esittämisestä ei voida periä kahta korvausta.

Mikäli televisioyhtiö on jo hankkinut kaikki tarvittavat oikeudet ja korvannut niistä, ei toista korvausta voida periä. Nykyiset vapaasti vastaanotettavat kotimaiset tv-kanavat hankkivat esitysoikeudet koko Suomeen, eikä kaksinkertaisille oikeuksien hankkimiselle ja korvauksille ole perustetta. Perustuslakivaliokunta on todennut tämän aikaisemmissa lausunnoissaan PeVL 7/2005 vp ja PeVL 64/2014 vp.

Se millä tavoin televisiokanavat toteuttavat teknisen jakelunsa, ei pitäisi olla merkitystä hankittujen ja siirtyneiden esitysoikeuksien näkökulmasta. Olennaista on, että televisioyhtiöt ovat hankkineet esitysoikeudet teknologianeutraalisti koko Suomeen.

Kotimaisten kanavien jakelu mm. antenniverkossa ja kaapeliverkossa on alkuperäistä lähettämistä. Lähettäjäryitykset hankkivat ohjelmistoihinsa oikeudet suoraan sopimalla ja kaikille oikeudenhaltijoille maksetaan korvaus.

1. Verkkolähetydirektiivin johdantolauseessa 20 on todettu, että tekninen jakelu ei ole yleisölle välittämistä. Näin ollen tekninen jakelu ei myöskään voi olla edelleen lähettämistä, sillä siinä ei tapahdu yleisölle välittämistä lainkaan. Verkkolähetydirektiivi ei pakota muuttamaan televisiokanavien jakelun nykytilaa Suomessa kuten tekijänoikeusjärjestöt ovat esittäneet.

2. Toisin kuin 25 h §:n perusteluista voi ymmärtää, verkkolähetydirektiivi koskee edelleen lähettämisen osalta vain rajat ylittävää toimintaa.

3.

Nykyiset vapaasti vastaanotettavat kotimaiset tv-kanavat hankkivat esitysoikeudet koko Suomeen, eikä kaksinkertaisille oikeuksien hankkimiselle ja korvauksille ole perustetta. Perustuslakivaliokunta on todennut tämän aikaisemmissa lausunnoissaan PeVL 7/2005 vp ja PeVL 64/2014 vp.

PeVL 7/2005 vp: ”Tekijän oikeus saada korvaus alkuperäisen ohjelman lähettäjäryityksen lisäksi myös ohjelmaa jakavalta teleyritykseltä ylittää valiokunnan mielestä sen, mihin tekijällä tulee kohtuudella olla tällaisessa tilanteessa oikeus.”

Se, että tekijänoikeusjärjestöt väittävät muuta, käynnistävät oikeustoimia tai uhkaavat niillä, luo oikeusepävarmuutta, joka lopulta heijastuu kuluttajien vähentyneenä sisällöntarjontana ja sananvapauden kaventumisena. Tekijänoikeusjärjestöjen vaatimuksella heidän jäsenten, eli tekijöiden, työtilaisuudet vähenisivät olennaisesti ja tulot pienenisivät.

Taloyhtiöille ja yhteisantenniverkoilla alkuperäisten lähetysten tulkinta edelleen lähettämiseksi lisäsi olennaisesti epävarmuutta. Asunto-osakeyhtiölain mukaan yhtiövastiketta ei voida periä sisältömaksujen kattamiseksi. Mikäli joku taho pyrkisi perimään sisältömaksuja taloyhtiöltä, voisi tästä syntyä hyvin riidanalainen perintätoimia, jossa hallituksen jäsenten henkilökohtaisetkin vastuut tulisivat punnittaviksi. Tilanne olisi kestävä, kun taloyhtiöiden hallitukseen ei tällaisen prosessin tuloksena enää saisi jäseniä.

Edellä kuvattujen tilanteiden välttämiseksi ja osapuolten oikeusvarmuuden lisäämiseksi, on lakia on selkeytettävä Liikenne- ja viestintävaliokunnan yksimieleisen lausunnon (LiVL 41/2022 vp) mukaisella tavalla.

b) Onko kaapeliyritysten ja taloyhtiöiden toimesta tapahtuva televisiosisällön jakelu kansalaisille vähentynyt, kasvanut tai muutoin muuttunut uuden sääntelyn (25 h §) seurauksena? Liittäkää vastaukseen mahdollinen tilastotieto.

Ei, perustele

Voitte kirjoittaa perustelunne alla olevaan tekstikenttään.

Ei, vielä!

Mutta tekijänoikeusjärjestöt haastavat jatkuvasti vallitsevaa tulkintaa kotimaisten televisiokanavien alkuperäisestä lähettämisestä esittämällä sinänsä perusteettomia väitteitä ja vaatimuksia, sekä luomalla epävarmuutta markkinaa. Mikäli kaapeliyhtiöihin kohdistettaisiin perusteeton maksuvaatimus, vähentäisi tämä käsityksemme mukaan kaapeli-TV:n katsojien vapaasti saatavilla olevien kanavien määrää. Tämä taas vähentäisi TV-kanavien tavoittamia kuluttajia, joka rapauttaisi kuluttajalle ilmaisten TV-kanavien mainosrahoitukseen perustavan liiketoimintamallin, minkä seurauksena kanavien liiketoiminta kääntyisi tappiolliseksi ja kanavia lopetettaisiin. Tämän seurauksena tekijöiden työtilaisuudet vähenisivät olennaisesti.

c) Ovatko verkkoyritykset ja taloyhtiöt joutuneet maksamaan uuden sääntelyn (25 h §) seurauksena uudelleen tekijöille televisiosisällön edelleen lähettämisestä korvauksia tilanteessa, jossa alkuperäinen lähettäjä on jo maksanut tekijöille koko Suomen osalta televisiosisältöä koskevista oikeuksista? Liittäkää vastaukseen mahdollinen tilastotieto.

Ei, perustele

Voitte kirjoittaa perustelunne alla olevaan tekstikenttään.

Tästä Sanomalla ei ole tietoa, sillä Sanoma ei ole sopijapuoli.

Liikenne- ja viestintävaliokunta toteaa lausunnossa (LiVL 41/2022 vp) seuraava:” Liikenne- ja viestintäministeriö on todennut, että teknologianeutraalisuuden periaate on tärkeä, ja pitänyt olennaisena sananvapauden kannalta, että kotitalouksilla on jatkossakin pääsy maksuttomaan ja kattavaan televisio-ohjelmistoon jakelutavasta riippumatta. Nyt käsittelyssä olevan esityksen myötä on saadun selvityksen mukaan vaarana, että kaapeliyritykset ja taloyhtiöt vähentävät merkittävästi televisiosisällön jakelua kansalaisille, mikäli niiden nykyistä alkuperäisen lähettäjän valvonnassa ja vastuulla tapahtuvaa televisiojakelua pidettäisiin edelleen lähettämisenä. Tämä tarkoittaisi myös sitä, että vaikka alkuperäinen lähettäjä on jo maksanut tekijöille koko Suomen osalta televisiosisältöä koskevista oikeuksista, korvauksia voitaisiin vaatia uudelleen verkkoyrityksiltä tai taloyhtiöiltä. Tämän vuoksi ja hallituksen esityksen tavoin valiokunta korostaa, että sääntelyn tulee olla teknologianeutraalia, eli neutraalia edelleen lähettämisessä käytettyyn tekniikkaan nähden. ”

” Edelleen lähettämällä tarkoitetaan näin ollen alkuperäisen televisio- tai radiolähetyksen samanaikaista, muuttamatonta ja lyhentämätöntä saattamista yleisön vastaanotettavaksi jonkun muun osapuolen kuin sen lähettäjäyrityksen toimesta, jonka toimesta tai jonka valvonnassa ja vastuulla kyseinen alkuperäinen lähetys lähetettiin. Lähetysten katsotaan tapahtuvan edelleen lähettäjän toimesta, kun edelleen lähettäjä tarjoaa pääsyn lähetykseen uudelle yleisölle omaan lukuunsa. Näin ollen esimerkiksi alkuperäisen lähetysten teknisenä kokoonpanijana tai lähettäjäyrityksen alihankkijana toimivaa yritystä ei pidetä edelleen lähettäjänä.”

”Valiokunnan näkemyksen mukaan hallituksen esityksen korostaman teknologianeutraliteetin mukaista olisi pitää kaikkea samanaikaista eri verkoissa tapahtuvaa yleisölle välittämistä alkuperäisenä lähettämisenä teknologiasta riippumatta.”

Tämä tulisi vahvistaa yksiselitteisesti lakiin oikeudellisena tilana, sillä Kopiosto on tuonut julkisuuteen tulkintaa, jonka mukaan korvauksia tulisi maksaa.

4. Eduskunnan lausuman (EV 312/2022 vp) mukaisesti arvioinnissa tulee huomioida myös perusoikeusvaikutusten punninta suhteessa sääntelyn tulkinta- ja soveltamiskäytäntöihin ja määrittelytarpeet erityisesti alkuperäisen ja edelleen lähettämisen suhteen. Korkeimmassa oikeudessa on vireillä oikeudenkäynti, jossa on kyse televisiolähetysten edelleen lähettämisestä. (Markkinaoikeus on antanut asiassa ratkaisun MAO:285/19, joka ei ole lainvoimainen <https://markkinaoikeus.fi/fi/index/paatokset/teollisjatekijanoikeudellisetasiat/mao28519.html>.)

Miten näkemyksenne mukaan tuleva korkeimman oikeuden ratkaisu tulisi ottaa huomioon eduskunnan lausumassa tarkoitetussa arvioinnissa? Perustele lyhyesti alla olevaan tekstikenttään.

Liikenne- ja viestintävaliokunta toteaa lausunnossa (LiVL 41/2022 vp) seuraava: ”Liikenne- ja viestintävaliokunta pitää tekijöiden oikeuksien turvaamista ja asianmukaisten tekijänoikeuskorvausten toteutumista erittäin tärkeänä. Samalla sääntelyssä on kuitenkin huolehdittava myös muiden toimijoiden oikeuksien toteutumisesta ja sääntelyn asianmukaisesta tasapainosta.”

On tärkeä kiinnittää huomiota siihen, että tekijät saavat korvauksen tehdystä työstä ja ohjelmien esittämisestä. Suomessa on toimiva malli, joka on markkinaehtoisesti maksimoinut tekijöille työtilaisuuksien määrän ja katsojille sisällön tarjonnan. Tätä kokonaisuutta tulee vaalia, eikä pyrkiä sääntelyllä ohjaamaan komentotalouden suuntaan esim. rajoittamalla tekijöiden oikeuksia sopia suoraan korvauksista ja tekijänoikeuksista.

Lähtökohtaisesti KKO ei ota kantaa vuonna 2023 voimaan tulleeseen uuteen tekijänoikeuslakiin, eli KKO:n päätös ei todennäköisesti tule selkiyttämään nyt voimassa olevaa oikeustilaa. Tämän takia KKO:n ratkaisusta ei todennäköisimmin tule olemaan hyötyä oikeudellisen epävarmuuden poistamisessa. Riippumatta KKO:n ratkaisusta, Kopiosto tai teleoperaattorit voivat laittaa vireille uuden tuomioistuinprosessin, jonka kesto vireille tulosta on todennäköisesti 3-5 vuoden suuruusluokkaa.

OKM:n toimien ei tule odottaa KKO:n ratkaisua, joka ei todennäköisimmin selkeytä nykyistä oikeustilaa.

Wiklund Marcus
Sanoma Media Finland Oy